

Samråd om områdesskydd

Instruktion mellan
länsstyrelserna och Naturvårdsverket
version 1.1
2023-06-12

Inledning

Instruktion för samråd om områdesskydd är en vägledning i hur samråd mellan Naturvårdsverket och länsstyrelserna bör genomföras. Syftet med instruktionen är att arbetsprocessen med områdesskydd ska löpa på effektivt.

Instruktionen kompletterar Naturvårdsverkets vägledning ”Process att bilda naturreservat”. Instruktionen ger anvisningar om vilken information och uppgifter som är nödvändiga och/eller förenklar hanteringen av samråd för ansvariga myndigheter. I instruktionen framgår vilka krav och rekommendationer som finns för att kunna genomföra samråd om områdesskydd genom att i första hand använda handläggningssystemet DOS i VIC Natur.

Förslag till beslut om naturreservat hanteras som regel i DOS och skickas inte på remiss till Naturvårdsverket. Skälet är att så långt möjligt minimera administrationen kring bildande av naturreservat samt att samla så mycket information som möjligt på ett ställe, nämligen i DOS. För Naturvårdsverket fungerar DOS som ett diariesystem, medan länsstyrelserna behöver diarieföra samrådshandlingar i sitt ordinarie diariesystem.

Målgrupp för instruktionen är handläggare på främst länsstyrelserna och Naturvårdsverket.

Instruktionen kommer att ses över och uppdateras vid behov, detta är version 1.1.

Tidigare version 1.0 beslutades 2019-02-25.

Innehållsförteckning

Ordlista.....	3
1. Utgångspunkter för formellt samråd om områdesskydd.....	4
2. Formellt samråd mellan LST och NV kring områdesskydd	5
2.1. I följande situationer ska samråd genomföras	5
2.2. Undantag från krav på samråd.....	5
3. Förankring och prioritering mm på LST inför samråd	6
3.1. Samstämmighet med strategier och vägledningar	6
3.2. Förankring internt på LST	6
3.3. Kontakt med berörda markägare	6
3.4. Prioritering och bevarandevärden	6
3.5. Gräns för objekt.....	7
4. Krav på underlag i DOS inför samråd	8
5. Genomförande av samråd	11
5.1. Samråd i DOS.....	11
5.2. Nytt samråd behöver genomföras.....	11
5.3. När ska samråd vara genomfört.....	12
5.4. När samråd inte kan genomföras i DOS.....	12
5.5. Samråd för objekt som inte ligger i DOS	13
5.6. När det inte behövs samråd med NV.....	13
6. Hantering av remisser om områdesskydd	16
7. Länsstyrelsens ansvar.....	17
7.1. LST Handläggare	17
7.2. LST Förslagslämnare	17
8. Checklista för uppgifter i DOS	19

Läsanvisning: Huvuddelen av texten i instruktionen berör både länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Text på grå bakgrund berör enbart Naturvårdsverkets handläggning.

Ordlista

Förklaring av förkortningar och vissa begrepp som används i instruktion för samråd

LST	Länsstyrelsen
NV	Naturvårdsverket
HaV	Havs- och vattenmyndigheten
NR	Naturreservat
NVA	Naturvårdsavtal
FP	Fördelningsplan, lista med av Naturvårdsverket godkända objekt för områdesskydd
DOS	Digitalt områdesskydd, den del av databasen VIC Natur där objekt aktuella för områdesskydd hanteras
NVR	Naturvårdsregister, den del av databasen VIC Natur där beslutade områdesskydd hanteras
NV-biolog	Handläggande biolog på Naturvårdsverket
NV-lantmätare	Handläggande lantmätare på Naturvårdsverket
PB Skydd	Vägledning för att bilda naturreservat samt för att hantera gällande beslut. Tillgängliga på webben via Naturvårdsverkets hemsida.
Priolista	Tabell där länsstyrelsen per objekt och/eller fastighet anger prioritering, kostnad för områdesskydd samt där uppföljning av ekonomin sker av LST och NV
Förslagslämnare	Länsstyrelsens ansvariga handläggare för att lägga objekt som förslag i DOS
Förslag till beslut	Länsstyrelsens mer kompletta beslutsdokument för skydd av ett område (inkl beslutsmeningar, syfte inkl förvaltningsinriktning, skäl och föreskrifter etc)
Samrådsdokument	Dokument inför skydd av ett område som inkluderar syfte, skäl och A- och B-föreskrifter. Tas fram av LST.

1. Utgångspunkter för formellt samråd om områdesskydd

Med områdesskydd avses i instruktionen naturreservat, biotopskydd och interimistiska förbud, samt naturvårdsavtal.¹

Enligt 26§ förordningen om områdesskydd ska länsstyrelsen innan myndigheten fattar beslut i ett ärende enligt 7 kapitlet miljöbalken samråda med Naturvårdsverket, om

- beslutet rör Naturvårdsverket och kan leda till ersättning eller inlösen enligt 31 kap. miljöbalken eller
- någon annan ekonomisk förpliktelse för staten eller
- annars är av vikt.

Samråd mellan NV och LST respektive kommun ska ske med utgångspunkt från ovanstående punkter. Syftet med samrådet ska vara att säkerställa att de ekonomiska medel staten via NV lägger på att skydda och vårda områden får avsedd effekt genom de formella beslut en länsstyrelse eller kommun (vid statsbidrag) fattar.

I de ekonomiska punkterna ingår bland annat:

- **intrång** och **köp** vid skydd av områden och tecknande av naturvårdsavtal.
- höga förutsedda kostnader för större investeringar i anläggningar.

Med **ärenden av vikt** bör alltid avses:

- förslag som innebär att gällande områdesskydd får ett upphört eller försvagat skydd genom:
  - a) upphävande eller försvagning av A-föreskrift eller
  - b) tillägg av undantag från A-föreskrift eller
  - c) minskad areal genom upphävande av någon geografisk del av ett gällande skydd.
- om länsstyrelsen avser att väsentligt ändra syfte eller prioriterade bevarandevärden.

---

¹ De formella kraven på samråd enligt 26 § FOM gäller inte NVA, men eftersom de kan leda till ekonomisk förpliktelse för staten ingår de här. Genom att hanteras i DOS samlas områdesskydd på ett ställe och ger underlag till uppföljning av genomfört skydd.

2. Formellt samråd mellan LST och NV kring områdesskydd

2.1. I följande situationer ska samråd genomföras

- A. DOS-objekt som ska rekommenderas till FP (ingen markåtkomst genomförd alternativt markåtkomst påbörjad). Samråd är inte genomfört tidigare.
- B. DOS-objekt med klar markåtkomst men där samråd tidigare i processen inte är fullt ut genomfört och dokumenterat.
- C. Gällande områdesskydd där LST avser fatta nytt beslut som innebär köp/intrång. Förslag till nytt beslut enligt C innebär bibehållet eller stärkt skydd av värden i området.
- D. Gällande områdesskydd där LST avser fatta nytt beslut som innebär ändrat syfte eller prioriterade bevarandevärden eller försvagat eller upphört skydd av värden i området, se ovan under Ärenden av vikt.

Samråd när Naturvårdsverket är sakägare

När NV är sakägare, till exempel om fastighet ägs av NV, behöver förslag till beslut inte delges NV om samråd enligt 26 § FOM har genomförts och dokumenterats.

Avsnitt 2.1. För NV handläggning:

För kategori A-D ska samråd genomföras i VIC Natur/DOS. I vissa fall behöver samråd ske utanför DOS, se avsnitt 5.5. Undantag kan i vissa fall göras från samrådskrav när objektet ska läggas till FP, se vidare avsnitt 5.4. NV kan under samrådet i DOS också komma fram till att ett visst ärende ska skickas till NV på ordinarie remiss, se avsnitt 6.

2.2. Undantag från krav på samråd

Undantag från krav på komplett samråd kan finnas vid vissa tillfällen. NV kan utan att komplett samråd genomförs rekommendera ett objekt till fördelningsplanen t ex vid akut hot mot naturvärden. Om en ekonomisk värdering ska genomföras av objektet innan LST har genomfört komplett samråd med NV krävs dock:

- 1) lämplig avgränsning av objektet.
- 2) syfte och föreskrifter att utgå från vid värderingen inför intrångsersättning. För ett objekt av denna typ ska ett komplett samråd inklusive dokumentation genomföras senare i processen (se B ovan).

3. Förankring och prioritering mm på LST inför samråd

Vägledning kring att starta ett områdesskyddsärende finns att läsa i PB Skydd, avsnittet ”Planera för bildande av naturreservat”. Här nedan lyfter NV fram några generella råd kring förankring och överväganden som LST bör ha genomfört innan formellt samråd genomförs med NV. Relevant information om denna förankring och prioritering bör, då det är av betydelse för processen, framgå i DOS.

3.1. Samstämmighet med strategier och vägledningar

Skydd av objekt ska vara samstämmigt med de strategier och vägledningar som LST har som utgångspunkt i arbetet med områdesskydd. Som exempel kan nämnas nationell strategi för formellt skydd av skog, nationell strategi för skydd av sjö- och vattendragmiljöer med höga natur- och kulturvärden, grön infrastruktur, processbeskrivningar för skydd och för förvaltning, vägledningar om tillgänglighet och fastighetsförvaltning, nationell strategi för natur- och kulturvårdande skötsel av skog. Samstämmighet med och prioritering enligt strategier för skydd läggs under fliken ”Lst bedömning” i DOS.

3.2. Förankring internt på LST

Planerat skydd/objekt bör vara förankrat hos enheter/verksamheter på LST som direkt berörs och där olika aspekter inkl. positiva behov tillvaratas i utformning av beslutet om områdesskydd. Det kan beröra till exempel förvaltning, kultur, jordbruk och/eller vatten. En bredare förankring/internremiss av förslaget kan ske i ett senare skede på LST.

Om objekt berörs av annat riksintresse än naturvård och friluftsliv bör detta tydligt framgå av informationen i DOS. Detsamma gäller om objekt berörs av detaljplan och i sådana fall bör LST ange hur man bedömer att skyddet är förenligt med detaljplanen.

3.3. Kontakt med berörda markägare

I normalfallet bör LST ha varit i kontakt med berörda markägare innan ett områdesskyddsärende läggs som förslag i DOS. DOS fungerar som ett diariesystem på NV och när objektet väl ligger i FP kan uppgifter lämnas ut efter begäran. Relevant information om förankring och överväganden som LST bör ha genomfört innan formellt samråd genomförs med NV ska, då det är aktuellt, finnas i DOS.

3.4. Prioritering och bevarandevärden

Objekt som lämnas som förslag ska alltid vara prioriterade gentemot andra objekt, till exempel enligt myrskyddsplan, nationell strategi för formellt skydd av skog, nationell strategi för skydd av sjö- och vattendragmiljöer med höga natur- och kulturvärden, Natura 2000 i behov av ytterligare skydd.

LST ska bedöma samtliga bevarandevärden i objektet, både naturvärden och upplevelsevärden för friluftslivet. LST ska tillgodose att de prioriterade bevarandevärden som kräver/behöver skydd i objektet skyddas, detta gäller både geografiskt och genom föreskrifter. Men en prioritering bör alltid göras, även för de bevarandevärden som hamnar inom gränsen för föreslaget naturreservat.

3.5. Gräns för objekt

Gränsen för ett objekt ska vara väl genomtänkt. LST ska bedöma att gränsen är lämplig för att bevara och utveckla naturvärden samt genomföra föreslagen förvaltning av området, t ex beteshävd i odlingslandskap, restaurering av hydrologi eller naturvårdsbränning. LST ska också överväga kostnaden för inmätning samt möjligheter för skötsel av intilliggande mark mm. Se Nationell strategi för formellt skydd av skog samt även PB Skydd om Gränsarbeten före beslut om naturreservat och vägledningen Gränsarbeten vid områdesskydd samt Planering av naturreservat, NV rapport 5788. Om gränsdragningar avviker från vägledningarna eller om området är tänkt att ingå i ett större skyddat område så är det bra om LST förtydligar detta i DOS, t ex som kopplad fil eller i ärendeanteckning.

Avsnitt 3. För NV handläggning:

NV-biolog ska ta del av den information som LST ska ha angett i DOS om objektet inkl kopplade filer (se avsnitt 4. Krav på underlag i DOS inför samråd). Därefter ska en bedömning med utgångspunkt från informationen ske av om genomförande av områdesskydd är väl motiverat och att objektet är prioriterat för skydd.

Föreslagen gräns för det blivande områdesskyddet ska vara väl genomtänkt både ur ett kort och långt tidsperspektiv (inmätning ska så långt möjligt underlättas och möjligheter för skötsel både inom och utanför det skyddade området ska vara tillgodosedda mm).

4. Krav på underlag i DOS inför samråd

4.1 Samråd i DOS rörande statligt områdesskydd

Förslagslämnare är kvalitetsansvarig på LST för all information i DOS om objekt. Det är viktigt att informationen i DOS är komplett innan objekt läggs som Förslag. DOS-objekt som även berör redan skyddade områden skapas från NVR-objektet. Läs mer i användarhandledningen i VIC Natur.

Följande uppgifter ska finnas i DOS inför samråd om ett objekt:

Naturresevat, biotopskydd, interimistiska beslut

1. DOS objektet ska ha en bra och lämplig gräns.
2. Syfte, skäl och A- och B-föreskrifter, undantag från föreskrifter samt karta om det krävs för att precisera föreskrifterna eller dylikt.

C-föreskrifter kan länsstyrelsen gärna ha klara, men för dessa bedömer NV att vägledning är viktigare än samråd i det enskilda ärendet. De är heller inte ersättningsgrundande och därför inte av vikt inför värdering.

Uppgifterna läggs in i DOS både som kopplad fil, se a) och under avsedda flikar, se b).

- a) kopplad wordfil i form av *Förslag till beslut* eller *Samrådsdokument* som är daterat med datum i den aktuella versionen (datum underlättar väsentligt för att veta vilken version som är aktuell).
- b) under flikarna *Förslag/Syfte* och *Förslag/Sammanfattning*. Om många syften finns, ange/kryssa bara för det/de huvudsakliga.

När samråd har genomförts med ett *Förslag till beslut* eller *Samrådsdokument* låser NV det aktuella dokumentet i samband med att samrådet godkänns (klarmarkeras i DOS). Det ligger därmed kvar i DOS även om man genomför ett samråd igen med ett nytt *Förslag till beslut* eller *Samrådsdokument*, vilket i sin tur också blir låst av NV. Detta underlättar att kunna följa historiken i ärendet och förstå vilka ändringar som gjorts.

3. Kostnaden för DOS-objektet eller del av objektet som stämmer med aktuell fördelningsplanegeometri ska finnas i Priolistan enligt Naturvårdsverkets instruktioner. Avsedd ruta för kostnader i DOS bör vara ifylld om särskilda förutsättningar finns för markåtkomsten (flik *Genomförande/Kostnader i ruta "Förhållanden som kan påverka markåtkomstkostnaden."*).

Utöver detta bör faktorer som, utifrån länets normala situation, kan påverka kostnaden för markåtkomst beskrivas. Exempel på faktorer som kan påverka kostnaden kan vara många markägare, outredda samfälligheter, inmätning av reservatsgräns och/eller högt värderad odlingsmark som ingår i objektet. Ökade kostnader för skydd av området med anledning av att länsstyrelsen bedömer att köp är ett bättre alternativ

än intrång och motiven till det bör också anges här. Naturvårdsverket tar inte ställning till köp alternativt intrång i samband med samrådet.

4. Kostnad för framtida fastighetsförvaltning av området utöver ”normal” naturvårdsskötsel och tillgängliggörande. T ex höga förutsedda kostnader för större investeringar och/eller på grund av restaureringar i framtiden (t ex utrivning av dammar (ange särskilt om det är ett NAP-objekt), underhåll eller rivning av byggnader, ekonomibygnader mm). Beskriv med text de åtgärder som förutses leda till höga kostnader och ange om möjligt en uppskattad kostnad. I de fall byggnader eller anläggningar övervägs inom köp av mark-/vattenområden ska alltid syfte med inköp och motiv till att dessa måste förvärfvas framgå. Ange om möjligt uppskattade kostnader. Avsedd ruta för kostnader i DOS ska vara ifylld (flik Genomförande/Kostnader i ruta ”Omständigheter som kan innebära stora skötselkostnader”).

Länsstyrelsen bör också beskriva kända anläggningar inom ett objekt, till exempel broar, dammar eller andra anläggningar, mountainbikebanor eller dylikt även om anläggningen inte beräknas/kommer att innebära kostnader för staten.

5. Kortfattad beskrivning av området inklusive värden. Avsedd ruta i DOS ska vara ifylld (flik Beskrivning/Värden).
6. Funktionsindelning enligt vägledningen Planering av naturreservat, NV rapport 5788 samt enligt Strategi för formellt skydd av skog. Området ska delas in i värdekärna, utvecklingsmark, skyddszon och arronderingsmark. Fylls i under Funktionsindelning i DOS, där geometri och funktionsklass är obligatoriskt, beskrivning kan fyllas i. Observera att funktionsindelning ska göras för alla naturtyper.
7. För DOS-objekt som även innebär upphävande av äldre beslut, helt eller delvis, behöver det av *Förslag till beslut* framgå vilka beslut som LST upphäver, LST bedömning av synnerliga skäl enligt 7 kap 7 § MB samt LST motivering till upphävande (till exempel konsekvenser av att upphäva/inte upphäva en viss föreskrift). LST bedömning om kompensation enligt 7 kap 7 § MB fjärde stycket ska finnas med. Om LST bedömer att beslutet inte kommer att medföra ett intrång i naturvärdet, och att kompensationsåtgärder därmed inte krävs, behöver det tydligt framgå av beslutsförslaget.

Naturvårdsavtal

För NVA ska förslag till avtal finnas som kopplad fil (ersätter Samrådsdokument/Förslag till beslut). Avtalet ska följa NVs mall. I övrigt ska samma uppgifter enligt 1-6 ovan finnas i DOS, även om begreppen i punkt 2 anpassas till NVA.

4.2 Samråd i DOS rörande kommunalt områdesskydd

För kommunalt områdesskydd sker samråd i huvudsak mellan LST och kommunen. LST är ansvarig för vägledning av kommuner i fråga om reservatsbildning. En kommun kan erhålla markåtkomstbidrag (max 50%) via NV. Bidrag kan utgå för reservat, biotopskydd och NVA.

NV beslutar om markåtkomstbidrag vid förfrågan från kommun (via LST). NV fattar beslut i två steg:

1. förhandsbesked om markåtkomstbidrag inför skydd av område vid förfrågan från kommun via LST.
2. slutligt markåtkomstbidrag när kommunalt beslut vunnit laga kraft.

För förhandsbesked om kommunala objekt ska det i DOS finnas ansökan om markåtkomstbidrag, förslag till beslut och ev förslag till skötselplan* som kopplade filer och ovanstående uppgifter enligt 1-3 ovan för statligt områdesskydd. För beslut om slutligt markåtkomstbidrag ska kopia av lagakraftvunnet beslut om områdesskydd vara registrerat i NVR och finnas som kopplad fil i DOS. I ärendeanteckning i DOS ska det framgå att ansökan finns som kopplad fil.

Inför NVs beslut gällande kommunala objekt ska LST tillstyrka objektet inför beslut om förhandsbesked. Tillstyrkan sker genom att LST lägger objektet som förslag i DOS. Det är en fördel om LST gör en ärendeanteckning om att LST tillstyrker samt vilken procentsats, dvs om LST bedömer att markåtkomstbidrag bör sänkas (fullt bidrag är 50%) och motivering till varför.

För ytterligare information om markåtkomstbidrag, se Vägledning för statligt markåtkomstbidrag till kommun.

*förslag till skötselplan eller övergripande beskrivning av skötsel kan krävas beroende på hur beslutet är formulerat.

4.3 Ärendeanteckning

Tydliga ärendeanteckningar effektiviserar samrådsprocessen. Till exempel om LST har gjort en mindre gränsjustering och vill få objektet åter i FP utan förnyat samråd, så underlättas NV granskning om det finns en tydlig ärendeanteckning som anger vad som ändrats och när det är lämpligt en motivering varför. Om LST har kopplat ett nytt dokument för samråd samtidigt med en gränsjustering så skriv även det i ärendeanteckningen.

Vid ändring av status till Utredning och Förslag/Fördelningsplan går även en avisering till pågående uppdragstagare. En ärendeanteckning som tydligt anger anledningen till att objektet ändrar status underlättar även deras hantering.

5. Genomförande av samråd

5.1. Samråd i DOS

Under förutsättning att ovanstående uppgifter under avsnitt 4 (beroende på skyddsform och ärendetyp) finns inlagda i DOS kan formellt samråd genomföras. Samrådsinstruktionens arbetssätt innebär att en komplett historik vad gäller samrådet mellan NV och LST blir dokumenterad i DOS. Vidare innebär det att NV vid samrådet kan framföra synpunkter som LST sedan får hantera inom ramen för LST myndighetsbeslut om områdesskydd.

För närvarande (juni 2023) sker ingen automatisk avisering från DOS när man enbart skriver in ärendeanteckningar eller kopplar dokument i DOS-objekt. Det är därför viktigt att ansvarig handläggare på LST respektive NV skickar e-post och informerar om att ett objekt är klart för samråd respektive att samrådet behöver kompletteras eller har genomförts och finns dokumenterat i DOS.

Naturvårdsverkets hantering av samråd i DOS

Samrådet genomförs genom att:

- NV tar del av obligatoriskt underlag i DOS inklusive kopplade dokument som LST lagt in. Kopplade textdokument bör vara i word-format.
- NV kan lämna synpunkter på följande sätt:
  - a. i word-dokumentet med spårade ändringar vilket sedan kan läggas som kopplad fil i DOS på nytt
  - b. i en ärendeanteckning
  - c. i ett separat kopplat dokument i DOS
- Avslutningsvis skriver NV i en ärendeanteckning att samrådet är genomfört (kan ingå i samma ärendeanteckning som eventuella synpunkter) och markerar i DOS i avsedd ruta att samråd är genomfört samt låser den/de filer som samrådet är baserat på.

Oavsett i vilken form synpunkter från NV lämnas ska dessa vara tydliga och möjliga att enkelt diarieföra på LST. För närvarande kan länsstyrelsen skapa en pdf-rapport för aktuellt objekt från fliken Visa DOS-objektinformation. Från denna pdf-rapport kan länsstyrelsen sedan enkelt kopiera bl a ärendeanteckningar för objektet för att underlätta diarieföring. Det går också att kopiera ärendeanteckningar direkt från fliken Genomförande/Ärendeanteckning.

5.2. Nytt samråd behöver genomföras

Det kan vara aktuellt att genomföra nytt samråd mellan NV och LST vid t ex följande situationer:

- Väsentlig ändring av skäl, syfte, A- och B-föreskrifter och undantag. Observera att undantagen utgör en del av föreskrifterna.
- Vid byte av skyddsform under pågående skyddsprocess, t ex från NR till NVA, genom att förslag till beslut eller förslag till avtal läggs in för samråd.
- Stora justeringar av gränser i objekt som innebär väsentliga ändringar enligt punkten ovan. Normalt sker samrådet i dessa fall samtidigt som objektet hanteras i DOS (för att justera gränser måste objektet backas av

LST till genomförandestatus Utredning för att sen läggas som Förslag och därefter godkännas av NV till Fördelningsplan). Vid större justeringar av gränsen kan det även finnas behov att uppdatera delar av DOS-informationen/samrådsdokumentet.

Initiativ till nytt samråd kan tas av både LST och NV. LST har dock huvudansvaret för att upplysa NV om ändringar sker av ett objekt som kan vara grund för att nytt samråd behöver genomföras. Om LST är osäker på om nytt samråd behöver genomföras bör man kontakta berörd länsbiolog på NV.

5.3. När ska samråd vara genomfört

För DOS-objekt (nytt eller delvis påbörjat) är målsättningen att samrådet ska vara genomfört när ett objekt rekommenderas till fördelningsplanen första gången (på nytt - för delvis påbörjat objekt).

För DOS-objekt med a) färdig markåtkomst eller b) gällande beslut som LST avser ändra bör samråd vara genomfört innan LST skickar förslag till beslut på extern remiss.

Om samråd mellan LST och NV är genomfört ska remiss inte skickas till NV, se avsnitt 6.

5.4. När samråd inte kan genomföras i DOS

Under vissa omständigheter kan inte samråd om objekt genomföras i DOS när LST lägger det till Förslag. I sådana situationer ska NV ange under ärendeanteckningar att samrådet inte är genomfört, samt kontakta LST och meddela till exempel behov av komplettering, så att samråd kan genomföras vid ett senare tillfälle.

- Om förslag till beslut eller samrådsdokument saknas eller inte uppfyller de uppgifter som NV behöver för att genomföra samrådet (krav framgår enligt denna instruktion).
  - Objektet läggs inte till FP och bör backas till Utredning om inte LST kompletterar i närtid.
- DOS-objekt som brådskar att rekommendera till FP som följd av akut hot eller vid en komplex ägarstruktur där en fastighetsutredning behövs för den tidiga kontakten med berörda sakägare.

Om en ekonomisk värdering ska genomföras krävs dock: 1. lämplig avgränsning av objektet och 2. syfte och A- och B- föreskrifter att utgå från vid värderingen inför intrångsersättning.

  - Objektet läggs till FP med en anteckning om att samråd inte är genomfört. För ett objekt av denna typ ska ett komplett samråd inklusive dokumentation genomföras så snart som möjligt men senast innan första avtalet undertecknas.
- Objekt som tidigare legat i FP utan att samråd är genomfört och där LST till exempel ändrat en gräns och vill att objektet åter ska läggas till FP utan att samråd genomförs.

5.5. *Samråd för objekt som inte ligger i DOS*

För nya beslut för gällande naturreservat som inte innebär gränsändring, ny fastighetsutredning eller någon markåtkomst men som innebär försvagat eller upphört skydd behöver LST inte skapa ett nytt DOS-objekt. Vad försvagat eller upphört skydd innebär framgår av avsnitt 1. Samråd gällande denna typ av ärenden genomförs istället genom att handlingarna skickas till registrator på Naturvårdsverket. Dokumentation sker i Naturvårdsverkets diarieföringsystem. Detta samråd sker vid samma tidpunkt i skyddsprocessen som de samråd som genomförs i DOS och är alltså inte en formell remiss.

Observera att om det krävs beställning av fastighetsförteckning eller inmätning eller innebär markåtkomst måste det finnas ett DOS-objekt så att objektet kan läggas i FP.

5.6. *När det inte behövs samråd med NV*

För nya beslut för gällande naturreservat som inte innebär gränsändring, ny fastighetsutredning eller någon markåtkomst och som innebär oförändrat eller förstärkt skydd behöver inget samråd ske med NV.

Avsnitt 5. För NV handläggning:

NV-biolog tar del av den information som LST ska ha angett i DOS om objektet inkl kopplade filer (se avsnitt 4. Krav på underlag i DOS inför samråd) och gör en bedömning om kvaliteten på underlaget uppfyller krav på underlag samt att genomförande av områdesskydd är väl motiverat och att objektet är prioriterat för skydd.

NV-biolog fokuserar särskilt på att det finns en röd tråd mellan syfte, skäl samt A- och B-föreskrifter inklusive undantag. Föreslagen gräns för det blivande områdesskyddet ska vara väl genomtänkt både ur ett kort och långt tidsperspektiv (inmätning ska så långt möjligt underlättas och möjligheter för skötsel både inom och utanför det skyddade området ska vara tillgodosedda mm).

Om LST under **Kostnader** (punkt 3-4 i avsnitt 4.1) angett uppgifter ska NV-biolog göra en bedömning utifrån dessa uppgifter om det påverkar genomförandet av områdesskydd på något sätt. Om information om **Kostnader** omfattar t ex köp av byggnader eller förutsedda dyra investeringar i fastighet som planeras för köp ska NV-biolog alltid kontakta NV-lantmätare för avstämning innan samråd med LST slutförs.

Om **större justering av preliminär reservatsgräns** berör redan inköpt eller inträngsersatt fastighet ska NV-biolog stämma av med NV-lantmätare innan objektet rekommenderas på nytt till fördelningsplanen.

NV-biolog ska, efter att ha tagit del av och gjort en bedömning av objektet utifrån uppgifter i DOS inklusive kopplade dokument, skriva en **ärendeanteckning i DOS**. Ärendeanteckningen ska innehålla information om att samråd är genomfört samt eventuella synpunkter (=samrådsyttrande) på LST

förslag till områdesskydd*. Synpunkterna kan beröra såväl val av objekt, som förslag till beslut/samrådsdokument som DOS-uppgifter mm. Synpunkter på förslag till beslut/samrådsdokument kan också lämnas med spårade ändringar och/eller kommentarer i en kopia av de/det dokument som LST lagt som kopplad fil till DOS eller i ett separat dokument. NV-biologen lägger i så fall dokumentet med spårade ändringar/kommentarer eller separat dokument som kopplad fil till DOS-objektet.

När NV lämnat synpunkter till LST enligt ovan är formellt samråd genomfört. När samråd genomförts och är klart ska NV-biolog i DOS också kryssa i rutan samråd klarmarkerat samt låsa den/de filer som samrådet baseras på.

I ärenden som är eller kan vara komplicerade eller känsliga kan **enhetschef behöva delta**. Efter förankring anges i ärendeanteckningen i DOS att enhetschef deltagit i samrådsyttrandet.

Vid NVA ska NV-biolog tillsammans med NV-lantmätare granska avtalsförslag som ska vara uppställt enligt mall för NVA (finns i vägledningen för NVA), innan NV-biolog lämnar synpunkter vid samråd och/eller rekommenderar till FP.

För **markåtkomstbidrag till kommun** vid områdesskydd ska NV-biolog inför förhandsbesked göra motsvarande bedömning av underlaget som ovan. Vid förhandsbesked om markåtkomstbidrag ska NV-biolog också följa upp att LST tillstyrkt markåtkomstbidrag till kommunen vilket är en förutsättning för att det ska vara aktuellt för NV att besluta om bidraget. Inför beslut om förhandsbesked och rekommendation till FP ska NV-biolog och ansvarig NV-lantmätare stämma av kommunens ansökan och komma överens om vilken nivå som bör gälla på markåtkomstbidraget till kommunen (max 50%). En sänkning av procentsatsen kan vara aktuell om föreskrifterna inte fullt ut förbjuder till exempel skogsbruk i området eller om delar ingår som NV bedömer går utöver skyddsbehov och syftet med skyddet (i en skog med måttliga eller låga naturvärden som skyddas för friluftslivet behöver inte med nödvändighet skogsbruk förbjudas).

Inför **beslut om slutligt kommunalt markåtkomstbidrag** stämmer ansvarig NV-lantmätare av mot lämnat förhandsbesked. Kontakt tas med NV-biolog vid behov.

* NV-biolog ska i första hand **utgå från följande formuleringar** och göra tillägg av specifika synpunkter/objekt för samråd med LST inför skydd av områden eller i samband med nya beslut för befintliga skydd:

- *Rekommenderas efter genomfört samråd*
Rekommenderas till Fördelningsplan. Länsstyrelsens samråd enligt 26 § FOM med Naturvårdsverket är genomfört, baserat på Länsstyrelsens förslag till beslut 20xx-xx-xx. Om länsstyrelsens slutliga förslag till beslut när det gäller syfte, skäl samt A- och B-föreskrifter, inklusive undantag från föreskrifter, överensstämmer i

allt väsentligt med detta behöver ytterligare samråd i ärendet inte ske med Naturvårdsverket.

- *I förekommande fall då Naturvårdsverket är sakägare inom ett objekt kan följande text också läggas till i ärendeanteckningen:* Samrådet omfattar också ett godkännande av förslaget i Naturvårdsverkets egenskap av fastighetsägare vilket innebär att LST inte behöver delge NV förslaget.
- *Rekommendation av objekt som rör förslag till naturvårdsavtal* Rekommenderas till Fördelningsplan. Förslaget till avtalstext har granskats av NV-lantmätare och NV-biolog. Vid eventuella ändringar av betydelse av avtalstexten ska förslaget granskas på nytt av Naturvårdsverket.
- *Rekommendation av objekt som rör statsbidrag till kommun* Rekommenderas till Fördelningsplan. Objektet har efter genomfört samråd kring förslag till beslut tillstyrkts av LST (genom att LST lagt det som förslag) och NV-biolog och NV-lantmätare rekommenderar att bidrag lämnas. Om kommunens slutliga förslag till beslut när det gäller syfte, skäl samt A- och B-föreskrifter, inklusive undantag från föreskrifter, överensstämmer i allt väsentligt med detta behöver ytterligare samråd i ärendet inte ske med Naturvårdsverket.
- *Om samråd inte genomförts på grund av undantagsfall eller dylikt kan följande text vara utgångspunkt för ärendeanteckning:* Rekommenderas till FP utan att samrådet är genomfört. Rekommenderas att lägga (läggas åter) till Fördelningsplan. Länsstyrelsens samråd enligt 26 § FOM med Naturvårdsverket är ännu inte genomfört. Naturvårdsverket erinrar om att ett sådant samråd ska vara genomfört före avtalsskrivning med sakägare.

6. Hantering av remisser om områdesskydd

Naturvårdsverket lämnar synpunkter genom samråd innan LST skickar ärendet på formell remiss. I normalfallet ska därför inga ärenden skickas till Naturvårdsverket på formell remiss. I undantagsfall kan dock Naturvårdsverket efter genomfört samråd ange att ärendet bör skickas till NV på formell remiss.

Observera att samråd som inte sker i DOS och därmed genomförs enligt avsnitt 5.5, är att likställa med de samråd som sker i DOS och avser alltså inte den formella remissen.

Avsnitt 6. För NV handläggning:

Ärenden som kommer som formell remiss till NV ska hanteras av NV-biolog enligt gällande rutiner för ärendehantering.

7. Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelsen har olika roller i DOS, bl a som LST Handläggare och LST Förslagslämnare. Följande ansvar ingår i dessa roller vid samråd:

7.1. LST Handläggare

1. För respektive objekt fylla i uppgifter i DOS enligt denna samrådsinstruktion (se checklista och kap 4).
2. *För nya objekt som ska rekommenderas till fördelningsplanen:*
Förbereda inför samråd med NV genom att gå igenom och stämma av enligt samrådsinstruktionen.
3. *För pågående objekt med klar markåtkomst:*
Förbereda inför samråd med NV enligt relevanta punkter i samrådsinstruktionen.
4. *För akuta objekt:*
Ange i ärendeanteckning vilka omständigheterna är.
5. *För objekt som tidigare legat i fördelningsplanen som ska lyftas igen:*
Skriva en ärendeanteckning där det tydligt framgår vilken/vilka ändringar som skett av objektet samt eventuella ytterligare förklaringar/beskrivningar för att NV-biolog enkelt ska kunna förstå vad som ändrats.
6. Utifrån de synpunkter som NV lämnat i samrådet göra en bedömning och om LST anser det motiverat ändra förslag till beslut.

7.2. LST Förslagslämnare

LST förslagslämnare ansvarar för att beslutsförslag, inkl eventuell skötselplan är internförankrade och kvalitetsgranskade och följer Naturvårdsverkets vägledning. Vidare har förslagslämnaren ansvar för att uppgifterna nedan finns i DOS, är kompletta och är angivna enligt instruktioner.

När ett nytt objekt läggs som Förslag gäller att:

1. Uppgifter i DOS är ifyllda.
2. På LST förankrat förslag till beslut eller samrådsdokument finns som kopplad fil.
3. För NVA finns förslag till avtal som kopplad fil.
4. För kommunalt områdesskydd:
  - a) inför beslut om förhandsbesked - ansökan om markåtkomstbidrag inkl förslag till beslut finns som kopplad fil.
  - b) ärendeanteckning finns i DOS där det framgår att det finns en kopplad fil med bidragsansökan. LST tillstyrker ansökan genom att lägga som Förslag i DOS. LST kan med fördel göra en ärendeanteckning där det framgår att man tillstyrker ansökan och till vilken %-sats.
5. Speciella omständigheter för ett objekt framgår av ärendeanteckningen.

Om det finns flera Förslagslämnare på samma LST sker samordning dem emellan innan objekt läggs som förslag.

Om ett objekt läggs som Förslag utan att underlaget är komplett ska förslagslämnaren se till att det finns en anteckning som tydligt anger varför objektet ändå läggs som Förslag och LST plan för ytterligare underlag.

8. Checklista för uppgifter i DOS

DOS; första sidan och flikar		Ska vara ifyllt	Kan vara ifyllt	Ska vara ifyllt inför samråd	Kommentar
Första sidan	Objektkategori, IUCN, skyddstyp, kryssrutor för HaV+ ev ytterligare part, beslutsmyndighet, blivande NVA.	X			Kryssrutan för HaV fylls i automatiskt om vissa typer av vatten ingår i objektet. HaV-rutan kan också kryssas för manuellt.
Separat i DOS	Funktionsindelning (i DOS)	X		X	
Huvudflik	Underflik				
Grundfakta	Objektgeometri	X			Objektgeometri - geometri som beslutas och mäts in, kan vara större än fp-geometri.
	FP-geometri - fördelningsplanegeometri	X			FP geometri avgränsar den yta som kommer att kosta pengar i objektet. Kan vara samma som objektgeometrin eller annorlunda.
	NVA geometri		X		Geometri för naturvårdsavtal i förekommande fall. NVA geometri kan vara mindre än objektgeometrin.
	Alternativ geometri		X		Alternativa geometrier som kan användas om det finns flera förslag på avgränsning inom ett och samma objekt.
	Miljömål	X			
	Alternativ ID		X		Kan användas för att vid behov kunna skilja ut vissa objekt. T ex del av ESAB.
Förslag	Syfte, krysslista och klartext (i ruta under lista)	X		X	Klartext kan kopieras in från samrådsdokument. I krysslistan ska huvudsakliga syften anges.
	Sammanfattning. Omfattar skäl för beslut enl MB 7:5, LST bedömning och förvaltningsinriktning	X		X	Löptext kan kopieras in från samrådsdokument/förslag till beslut.
	Föreskriftsområden		X		Föreskrifter kopplade till vissa ytor ska anges. Bl a "skogsbruk inte förbjudet" ska registreras kopplat till yta.

Beskrivning	Värden (beskrivning av området i NVR)	X		X	Sammanfattande beskrivning som syns i publika Skyddad natur. Kan vara relativt kort.
	Fördjupade beskrivningar, krysslista/naturtyp och löpande text (i ruta under lista)		X		Utvecklingsbehov av DOS så att denna information kan hämtas från NNK istället. LST ska hålla NNK uppdaterat med aktuell kunskap.
Genomförande	Kontaktpersoner	X			LST handläggare som jobbar aktivt med objektet.
	Ärendeanteckningar	X			Anteckning ska göras av allt som kan ha dokumentationsvärde för processen i ärendet. Samråd med NV förs via ärendeanteckningar och kopplade dokument.
	Kostnader	X		X	Markåtkomst Uppskattad kostnad för markersättning/köp ska anges. Eventuella särskilda frågeställningar anges, t.ex. höga kostnader för skydd, akut hot, tillfälle att förvärva, komplicerad fastighets-/ägarbild mm. <u>Kostnader för fastighetsförvaltning.</u> T ex byggnadsunderhåll, utrivning av dammar, renovering av broar etc.
	Prioriteringsinformation				Information hämtas automatiskt från Priolistan.
Kopplade filer		X		X	Förslag till beslut eller samrådsdokument med minst syfte, skäl, A- och B-föreskrifter samt undantag från föreskrifter. Ev kartor. Ev skötselplan. Vid NVA - ska förslag till avtal finnas här. Vid kommunalt NR ska relevanta handlingar finnas här (se vägledningen om kommunala NR).
Historik					Uppdateras automatiskt.